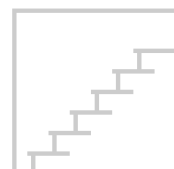




**TABELA  
PROCENTOWEJ  
OCENY  
STAŁEGO  
USZCZERBKU  
NA ZDROWIU  
SIGNAL IDUNA POLSKA**



Rodzaj uszkodzenia ciała	Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku
--------------------------	--

### Część I - USZKODZENIA GŁOWY

1. <b>Uszkodzenia powłok czaszki (oskaldowanie) bez uszkodzeń kostnych:</b> a) u mężczyzn; b) u kobiet;	3 - 20 3 - 30
2. <b>Uszkodzenia kości sklepienia i podstawy czaszki (wgłębienia, szczeliny, fragmentacja) w zależności od rozległości uszkodzeń.</b>	1 - 10
3. <b>Ubytki w kościach czaszki - w zależności od ich rozmiarów:</b> a) o średnicy < 2,5 cm; b) o średnicy > 2,5 cm;	1 - 7 7 - 25
4. <b>Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 1; 2 i 3 w postaci nawracającego wycieku płynu mózgowo-rdzeniowego; przewlekłego zapalenia kości; ropowicy podczepcowej leczonej operacyjnie; zakrzepicy powłok; przepukliny mózgowej.<sup>1</sup></b> <i><sup>1</sup> procent uszczerbku ocenia się dodatkowo w zależności od rodzaju i stopnia powikłań</i>	3 - 15
5. <b>Porażenia i niedowłady połowicze:</b> a) porażenie połowicze utrwalone; b) niedowład połowiczy znacznie utrudniający sprawność kończyn z afazją; c) niedowład połowiczy znacznie utrudniający sprawność kończyn bez afazji; d) niedowład połowiczy nieznacznego stopnia z afazją; e) niedowład połowiczy nieznacznego stopnia bez afazji; f) porażenie kończyny górnej z niedowładem kończyny dolnej; g) porażenie kończyny dolnej z niedowładem kończyny górnej; h) niedowład kończyny górnej bez niedowładu kończyny dolnej; i) niedowład kończyny dolnej bez niedowładu kończyny górnej;	100 80 - 100 50 - 70 40 - 80 5 - 40 50 - 90 40 - 80 10 - 40 5 - 30
6. <b>Zespoły pozapiramidowe:</b> a) utrwalone zespół pozapiramidowy znacznie utrudniający sprawność ustroju i wymagający opieki osób 3-ch; b) zespół pozapiramidowy utrudniający sprawność ustroju z zaburzeniami mowy, napadami ocznymi itp.; c) zaznaczony zespół pozapiramidowy;	100 50 - 80 7 - 30
7. <b>Zaburzenia równowagi pochodzenia mózdkowego:</b> a) zaburzenia równowagi uniemożliwiające chodzenie; b) zaburzenia równowagi utrudniające chodzenie w stopniu dużym; c) zaburzenia równowagi utrudniające chodzenie w stopniu małym;	60 - 80 45 - 60 7 - 30
8. <b>Padaczka:</b> a) padaczka z zaburzeniami psychicznymi, charakteropatją, otępieniem i ekwiwalentami padaczkowymi, uniemożliwiającymi jakąkolwiek pracę; b) padaczka z rzadkimi napadami, ale ze zmianami otępiennymi, utrudniającymi wykonywanie pracy w stopniu dużym; c) padaczka bez zmian psychicznych z napadami częstymi; d) padaczka bez zmian psychicznych z napadami rzadkimi (2 i mniej na miesiąc);	90 - 100 50 - 70 25 - 50 1 - 25
9. <b>Zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatie):<sup>2</sup></b> a) ciężkie zaburzenia psychiczne, wymagające stałej opieki osób 3-ch (zmiany otępienne, utrwalone psychozy); b) encefalopatie ze zmianami charakterologicznymi; <i><sup>2</sup> za encefalopatię poza zespołem psychoorganicznym przemawiają odchylenia przedmiotowe w stanie neurologicznym, zmian w zapisie eeg. i w obrazie odmownym mózgu.</i>	100 25 - 70
10. <b>Nerwice:</b> a) utrwalone nerwice związane z urazem czaszkowo-mózgowym w zależności od stopnia zaburzeń; b) utrwalone nerwice po ciężkim uszkodzeniu ciała w zależności od stopnia zaburzeń;	1 - 20 1 - 10
11. <b>Zaburzenia mowy:</b> a) afazja całkowita (sensoryczna lub sensoryczno-motoryczna) z agrafią i aleksją; b) afazja całkowita motoryczna; c) afazja znacznego stopnia utrudniająca porozumiewanie się; d) afazja stopnia nieznacznego;	70 - 80 45 - 60 20 - 40 1 - 20

Rodzaj uszkodzenia ciała	Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku
--------------------------	--

12. <b>Zespoły podwzgórzowe, pourazowe (cukrzyca, moczołka prosta, nadczynność tarczycy i inne zaburzenia wewnętrzwydzielnicze pochodzenia ośrodkowego):</b> a) upośledzające czynność ustroju w stopniu znacznym; b) upośledzające czynność ustroju w stopniu nieznacznym;	40 - 60 10 - 30
13. <b>Uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwów ruchowych gałki ocznej:</b> a) nerwu okoloruchowego: a 1) w zakresie mięśni wewnętrznych oka - w zależności od stopnia uszkodz.; a 2) w zakresie mięśni zewnętrznych oka - w zależności od stopnia uszkodz.; b) nerwu błoczkowego; c) nerwu odwodzącego - w zależności od stopnia uszkodz.;	5 - 15 15 - 30 1 - 3 1 - 15
14. <b>Uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwu trójdzielnego - w zależności od stopnia uszkodzenia</b>	10 - 20
15. <b>Uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwu twarzowego - w zależności od stopnia uszkodzenia.<sup>3</sup></b> <i><sup>3</sup> uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej należy oceniać wg poz. 48 niniejszej tabeli</i>	10 - 20
16. <b>Uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwów językowo-gardłowych i błędnego - w zależności od stopnia zaburzeń mowy, polykania, oddechu, krążenia i przewodnictwa pokarmowego.</b>	10 - 50
17. <b>Uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwu dodatkowego - w zależności od stopnia uszkodzenia</b>	5 - 15
18. <b>Uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwu podjęzykowego - w zależności od stopnia uszkodzenia</b>	10 - 20

### Część II - USZKODZENIA TWARZY

19. <b>Uszkodzenia powłok twarzy (blizny i ubytki):</b> a) oszpeczenia z miernymi zaburzeniami funkcji-w zależności od stopnia rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy oraz stopnia zaburzeń funkcji; b) oszpeczenia połączone z dużymi zaburzeniami funkcji (przyjmowanie pokarmów, zaburzenia oddychania, mowy, ślinotok i zaburzenia funkcji powiek itp.) - w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy oraz stopnia zaburzeń funkcji;	1 - 30 30 - 60
20. <b>Uszkodzenia nosa:<sup>4</sup></b> a) uszkodzenia nosa bez zaburzeń oddychania i powonienia - zależnie od rozległości uszkodzenia; b) uszkodzenia nosa z zaburzeniami oddychania-zależnie od rozległości uszkodzenia i stopnia zaburzeń oddychania; c) uszkodzenia nosa z zaburzeniami oddychania i powonienia - w zależności od stopnia zaburzeń w oddychaniu i powonieniu; d) utrata powonienia w następstwie uszkodzenia przedniego dołu czaszkowego; e) utrata nosa w całości (łącznie z kośćmi nosa); <i><sup>4</sup> Jeżeli uszkodzenie nosa wchodzi w zespół uszkodzeń objętych w poz. 19 niniejszej tabeli, stosować należy ocenę wg poz. 19!</i>	1 - 10 1 - 20 10 - 20 1 - 5 30
21. <b>Utrata zębów:</b> a) siekacze i kły - za każdy ząb; b) pozostałe zęby począwszy od dwóch - za każdy ząb	1 1
22. <b>Utrata części szczęki górnej i dolnej (łącznie z oszpeceniem i utratą uzębienia - zależnie od rozległości ubytków stanu odżywiania i powikłań)</b>	10 - 30
23. <b>Całkowita utrata szczęki (łącznie z oszpeceniem i utratą uzębienia):</b> a) szczęki górnej; b) szczęki dolnej;	40 50
24. <b>Ubytki podniebienia:</b> a) z niewielkimi zaburzeniami mowy i polykania-w zależności od stopnia zaburzeń; b) z dużymi zaburzeniami mowy i polykania - w zależności od stopnia	5 - 30 25 - 40
25. <b>Ubytki języka:</b> a) bez zaburzeń mowy i polykania; b) z zaburzeniami mowy i polykania-w zależności od stopnia zaburzeń; c) całkowita utrata języka	1 - 3 5 - 40 50

<b>Rodzaj uszkodzenia ciała</b>	<b>Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku</b>
---------------------------------	---

**Część III - USZKODZENIA NARZĄDU WZROKU**

26.a)	<b>Przy obniżeniu ostrości wzroku lub utracie wzroku jednego lub obojga oczu, stały lub długotrwały uszczerbek określa się wg następującej tabeli (A):<sup>5</sup></b>											
	Ostrość wzroku oka prawego	1,0 (10/10)	0,9 (9/10)	0,8 (8/10)	0,7 (7/10)	0,6 (6/10)	0,5 (5/10)	0,4 (4/10)	0,3 (3/10)	0,2 (2/10)	0,1 (1/10)	0
	Ostrość wzroku oka prawego	Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu										
	1,0 (10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35
	0,9 (9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40
	0,8 (8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45
	0,7 (7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50
	0,6 (6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55
	0,5 (5/10)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
	0,4 (4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65
	0,3 (3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
	0,2 (2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80
	0,1 (1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	90
	0	35	40	45	50	55	60	65	70	75	90	100
26.b)	<b>Utrata wzroku jednego oka z jednoczesnym wyluszczeniem gałki ocznej</b>											
	<i>Ostrość wzroku zawsze określa się po korekcie szkalami zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego</i>											
	30 - 40											
27.	<b>Porażenie nastawności (akomodacji) - przy zastosowaniu szkieł poprawczych:</b>											
a)	jednego oka;											
b)	obu oczu;											
	10 - 15 15 - 30											
28.	<b>Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów tępych</b>											
a)	rozdarcie naczyniówki jednego oka;											
b)	zapalenie naczyniówki i siatkówki jednego oka, powodujące zaburzenia widzenia środkowego lub obwodowego;											
c)	przedziurawienie plamki żółtej jednego oka;											
d)	zanik nerwu wzrokowego;											
	w/g poz. 26a											
29.	<b>Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów drążących:</b>											
a)	blizny rogówki lub twardówki (garbiak twardówki);											
b)	zaćma urazowa (uszkodzenie soczewki);											
c)	ciało obce wewnątrzgałkowe powodujące obniżenie ostrości wzroku;											
	j/w											
30.	<b>Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów chemicznych i termicznych (oparzenia itp.)</b>											
	j/w											
31.	<b>Koncentryczne zwężenie pola widzenia ocenia się wg następującej tabeli (B):</b>											
	Zwężenie do	Przy nie naruszonem drugim oku	W obojgu oczach	Przy ślepotcie drugiego oka								
	60°	0	0	35%								
	50°	5%	15%	45%								
	40°	10%	25%	55%								
	30°	15%	50%	70%								
	20°	20%	80%	85%								
	10°	25%	90%	95%								
	poniżej 10°	35%	95%	100%								
32.	<b>Półowicze niedowidzenia:</b>											
a)	dwuskroniowe;											
b)	dwunosowe;											
c)	jednoimienne;											
	40 - 60 10 - 30 5 - 25											

<b>Rodzaj uszkodzenia ciała</b>	<b>Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku</b>
---------------------------------	---

33.	<b>Utrata funkcji soczewki po operacyjnym usunięciu zaćmy pourazowej przy braku jednoczesnego pojedynczego widzenia obuocznego:</b>	
a)	w jednym oku	15 - 25
b)	w obojgu oczach	20 - 40
34.	<b>Utrata soczewki<sup>6</sup></b>	w/g poz. 26a
	<i>ogólny procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu nie może wynosić więcej niż 35% za jedno i 100% za oboje oczu!</i>	
35.	<b>Zaburzenia w drożności przewodów łzowych (łzawienie):</b>	
a)	w jednym oku;	1 - 10
b)	w obojgu oczach;	5 - 15
36.	<b>Odwartwienie siatkówki jednego oka</b>	10 - 35
37.	<b>Jaskra<sup>7</sup></b>	w/g poz. 26a
	<i>ogólny % stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu nie może wynosić więcej niż 35% za jedno oko i 100% za oboje oczu!</i>	
38.	<b>Wytrzeszcz tętniący - w zależności od stopnia</b>	40 - 100
39.	<b>Zaćma urazowa</b>	w/g poz. 26a
40.	<b>Przewlekłe zapalenie spojówek</b>	1 - 10

**Część IV - USZKODZENIA NARZĄDU SŁUCHU**

41.	<b>Przy upośledzeniu ostrości słuchu, procent (%) uszczerbku na zdrowiu określa się wg następującej tabeli (C):</b>			
	Ucho prawe	słuch normalny	osłabienie słuchu (słyszysz szept do 4 m)	przytępienie słuchu (słyszysz szept do 1 m)
	Ucho lewe	Procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu		
	słuch normalny	0	5	10
	osłabienie słuchu (słyszysz szept do 4 m)	5	15	20
	przytępienie słuchu (słyszysz szept do 1 m)	10	20	30
	gluchota zupełna	20	30	40
42.	<b>Urazy małżowiny usznej:</b>			
a)	utrata części małżowiny;			
b)	znieskształcenie małżowiny (blizny, parzenia, odmrożenia)			
c)	- w zależności od stopnia;			
d)	utrata jednej małżowiny;			
	1 - 5 5 - 10 15 25			
43.	<b>Zwężenie lub zarośnięcie zewnętrznego przewodu słuchowego:</b>			
a)	jednostronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu;			
b)	obustronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu;			
	w/g poz. 41			
44.	<b>Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego:</b>			
a)	jednostronne;			
b)	obustronne;			
	1 - 5 1 - 10			
45.	<b>Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego powikłane prelakiem, próchnicą kości lub polipem ucha - w zależności od stopnia powikłań:</b>			
a)	jednostronne;			
b)	obustronne;			
	1 - 15 10 - 20			
46.	<b>Uszkodzenie ucha środkowego w następstwie złamania kości skroniowej z upośledzeniem słuchu.</b>			
	w/g poz. 41			
47.	<b>Uszkodzenie ucha wewnętrznego:</b>			
a)	z uszkodzeniem części słuchowej;			
b)	z uszkodzeniem części statycznej - w zależności od stopnia uszkodzenia;			
c)	z uszkodzeniem części słuchowej i statycznej - w zależności od stopnia uszkodzenia;			
	w/g poz. 41 20 - 50 30 - 60			
48.	<b>Uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej:</b>			
a)	jednostronne - w zależności od stopnia uszkodzenia;			
b)	dwustronne;			
	10 - 40 20 - 60			
<b>Część V - USZKODZENIA SZYI, KRTANI, TCHAWICY I PRZEŁYKU</b>				
49.	<b>Uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji</b>			
	1 - 10			
50.	<b>Uszkodzenie lub zwężenie krtani pozwalające na obchodzenie się bez rurki tchawiczej - w zależności od stopnia zwężenia</b>			
	5 - 30			

	Rodzaj uszkodzenia ciała	Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku
51.	<b>Uszkodzenie krtani, powodujące konieczność stałego noszenia rurki tchawiczej:</b>	
a)	z zaburzeniami głosu - w zależności od stopnia;	30 - 50
b)	z bezgłosem;	60
52.	<b>Uszkodzenie tchawicy - w zależności od stopnia jej zwężenia:</b>	
a)	bez niewydolności oddechowej;	1 - 20
b)	z niewydolnością oddechową;	20 - 60
53.	<b>Uszkodzenie przełyku powodujące:</b>	
a)	częściowe trudności w odżywianiu - w zależności od stopnia upośledzenia stanu odżywiania;	5 - 30
b)	odżywianie tylko płynami;	30 - 50
c)	całkowitą niedrożność przełyku ze stałą przetoką żołądkową;	50 - 80
54.	<b>Uszkodzenie tkanek miękkich (skóry i mięśni) szyi z ograniczeniem ruchomości szyi - w zależności od stopnia i ustawienia głowy<sup>8</sup></b>	1 - 30
<sup>8</sup>	<i>uszkodzenia tkanek miękkich z jednoczesnym uszkodzeniem kregostupa należy oceniać wg poz. 89</i>	

#### Część VI - USZKODZENIA KLATKI PIERSIOWEJ I ICH NASTĘPSTWA

55.	<b>Blizny powłok klatki piersiowej ograniczające ruchomości klatki piersiowej - w zależności od stopnia ograniczenia ruchomości klatki:</b>	1 - 30
56.	<b>Utrata brodawki sutkowej u kobiet (w części lub w całości)</b>	1 - 15
57.	<b>Utrata gruczołu piersiowego (w części lub w całości)</b>	5 - 25
58.	<b>Uszkodzenie przynajmniej dwóch (2) żeber (złamania itp.):</b>	
a)	z obecnością zniekształceń i bez zmniejszenia pojemności życiowej płuc;	1 - 10
b)	z obecnością zniekształceń i zmniejszenia pojemności życiowej płuc;	10 - 25
59.	<b>Złamanie mostka ze zniekształceniami</b>	1 - 10
60.	<b>Zapalenia kości (przetoki) żeber lub mostka</b>	1 - 20
61.	<b>Uszkodzenia płuc i opłucnej (zrosty opłucnowe, uszkodzenia tkanki płucnej, ubytki tkanki płucnej, ciała obce itp.):</b>	
a)	bez niewydolności oddechowej;	5 - 10
b)	z niewydolnością oddechową;	10 - 40
62.	<b>Uszkodzenia tkanki płucnej powikłane przetokami oskrzelowymi, ropniem płuc przetoki - w zależności od stopnia niewydolności oddechowej<sup>9</sup></b>	25 - 80
<sup>9</sup>	<i>przy orzekaniu wg poz. 61 i 62 stopień uszkodzenia tkanki płucnej i niewydolności oddechowej potwierdzić należy badaniem spirometrycznym i badaniem RTG</i>	
63.	<b>Uszkodzenia serca lub osierdza:</b>	
a)	z objawami względnej wydolności układu krążenia;	5 - 30
b)	z objawami niewydolności krążenia - w zależności od stopnia niewydolności; <sup>10</sup>	30 - 90
<sup>10</sup>	<i>stopień uszkodzenia serca oceniać należy na podst. badania radiologicznego i EKG</i>	
64.	<b>Przepukliny przeponowe - w zależności od stopnia zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego, oddychania i krążenia.</b>	10 - 40

#### Część VII - USZKODZENIA BRZUCHA I ICH NASTĘPSTWA

65.	<b>Uszkodzenia powłok jamy brzusznej (przepukliny urazowe, wysiłkowe, przetoki itp. - w zależności od umiejscowienia i rozmiarów uszkodzenia powłok jamy brzusznej;<sup>11,12</sup></b>	1 - 30
<sup>11</sup>	<i>Za przepukliny urazowe uważa się przepukliny spowodowane pourazowym uszkodzeniem powłok brzusznych (np. po rozzerwaniu mięśni powłok brzusznych);</i>	
<sup>12</sup>	<i>Za przepukliny tzw. wysiłkowe uważa się przepukliny spowodowane nagłym wysiłkiem fizycznym lub gwałtownym ruchem;</i>	
66.	<b>Uszkodzenia żołądka, jelit i sieci:</b>	
a)	bez zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego i przy dostatecznym stanie odżywiania;	1 - 10
b)	z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanie odżywiania - w zależności od stopnia zaburzeń stanu odżywiania;	10 - 50
67.	<b>Przetoki jelitowe, kałowe i odbytu sztuczny - w zależności od stopnia zanieczyszczenia się i zmian zapalnych tkanek otaczających przetokę:</b>	
a)	jelita cienkiego;	25 - 80
b)	jelita grubego;	15 - 50
68.	<b>Przetoki okołoodbytnicze</b>	10 - 15
69.	<b>Uszkodzenia zwieracza odbytu, powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów</b>	60

	Rodzaj uszkodzenia ciała	Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku
70.	<b>Wypadnięcie odbytnicy - w zależności od stopnia wypadnięcia</b>	5 - 30
71.	<b>Utrata śledziony:</b>	
a)	bez większych zmian w obrazie krwi;	10 - 15
b)	ze zmianami w obrazie krwi lub i ze zrostami otrzewnowymi;	15 - 30
72.	<b>Uszkodzenia wątroby i przewodów żółciowych, pęcherzyka żółciowego lub trzustki - w zależności od stopnia powikłań</b>	10 - 60

#### Część VIII - USZKODZENIA NARZĄDÓW MOCZOPŁCIOWYCH

73.	<b>Uszkodzenie jednej nerki lub obu nerek powodujące upośledzenie ich funkcji - w zależności od stopnia upośledzenia funkcji</b>	5 - 25
74.	<b>Utrata jednej nerki przy drugiej zdrowej i prawidłowo działającej</b>	35
75.	<b>Utrata jednej nerki przy upośledzeniu funkcjonowania drugiej - w zależności od stopnia upośledzenia funkcji pozostałej nerki</b>	35 - 75
76.	<b>Uszkodzenie moczowodu powodujące zawężenie jego światła</b>	5 - 20
77.	<b>Uszkodzenie pęcherza - w zależności od stopnia zmniejszenia jego pojemności, zaburzeń w oddawaniu moczu, przewlekłych stanów zapalnych</b>	5 - 30
78.	<b>Przetoki dróg moczowych i pęcherza moczowego - w zależności od stopnia stałego zanieczyszczenia się moczem</b>	10 - 50
79.	<b>Zwężenie cewki moczowej:</b>	
a)	powodujące trudności w oddawaniu moczu;	1 - 15
b)	z przewlekłym niezłym pęcherza i częstym moczeniem;	5 - 30
c)	z nietrzymaniem moczu lub zaleganiem moczu;	10 - 50
d)	z zaleganiem moczu i zakażeniem;	30 - 75
80.	<b>Utrata prącia</b>	40
81.	<b>Częściowa utrata prącia</b>	20
82.	<b>Utrata jednego jądra lub jajnika</b>	20
83.	<b>Utrata obu jąder lub jajników</b>	40
84.	<b>Wodniak jądra</b>	10
85.	<b>Utrata macicy:</b>	
a)	w wieku do 45 lat;	40
b)	w wieku powyżej 45 lat;	20
86.	<b>Uszkodzenie krocza powodujące wypadnięcie narządów rodnych:</b>	
a)	pochwy;	5 - 10
b)	pochwy i macicy;	10 - 30

#### Część IX - OSTRE ZATRUCIA I ICH NASTĘPSTWA stopień uszczerbku należy orzekać nie wcześniej niż po okresie 6 miesięcy

87.	<b>Nagle zatrucie gazami oraz substancjami i produktami (z wyjątkiem zatruc pokarmowych):</b>	
a)	ze stwierdzoną utratą przytomności lecz bez powtórnych powikłań;	5 - 10
b)	powodujące uszkodzeniem układu krwiotwórczego i narządów wewnętrznych. (rozedma, przewlekły niezły krątny, tchawicy i oskrzeli) - w zależności od stopnia uszkodzenia; <sup>13</sup>	10 - 25
<sup>13</sup>	<i>uszkodzenia układu nerwowego spowodowane nagłym zatruciem gazami należy oceniać wg odpowiednich pozycji dotyczących układu nerwowego</i>	
88.	<b>Nagle zatrucie pokarmami powodujące uszkodzenie narządów mięszojowych przewodu pokarmowego - w zależności od stopnia uszkodzenia<sup>14,15</sup></b>	1 - 15
<sup>14</sup>	<i>uszkodzenie układu nerwowego wskutek nagłych zatruc pokarmowych należy oceniać wg odpowiednich pozycji dotyczących układu nerwowego;</i>	
<sup>15</sup>	<i>zatrucie włośnicami nie pozostawia w zasadzie trwałych następstw</i>	

#### Część X - USZKODZENIA KRĘGOSŁUPA, RDZENIA KRĘGOWEGO I ICH NASTĘPSTWA

89.	<b>Uszkodzenia kregostupa w odcinku szyjnym:</b>	
a)	z ograniczeniem ruchomości-w zależności od ruchomości i ustawienia głowy;	5 - 40
b)	z całkowitym zeszywnieniem i z niekorzystnym ustawieniem głowy;	40 - 50
90.	<b>Uszkodzenia kregostupa w odcinku piersiowym (th1-th11):</b>	
a)	bez zniekształceń - w zależności od stopnia uszkodzenia;	1 - 15
b)	ze zniekształceniem i ograniczeniem ruchomości - w zależności od stopnia zniekształceń i ograniczenia ruchomości;	10 - 20

Rodzaj uszkodzenia ciała		Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku
91.	<b>Uszkodzenie kręgosłupa w odcinku piersiowym th12 i lędźwiowym (th12-L5):</b>	
a)	ze zniekształceniem i ograniczeniem ruchomości - w zależności od stopnia;	5 - 20
b)	ze znacznym zniekształceniem oraz dużym ograniczeniem ruchomości - w zależności od stopnia;	20 - 40
92.	<b>Izolowane uszkodzenia wyrostków poprzecznych, wyrostków ościstych - w zależności od ich liczby i zaburzeń funkcji</b>	1 - 10
93.	<b>Uszkodzenia kręgosłupa powikłane zapaleniem kręgowym, obecnością ciała obcego itp. ocenia się wg poz. 89-92 niniejszej tabeli, zwiększając stopień uszczerbku na zdrowiu</b>	3 - 10
94.	<b>Uszkodzenia rdzenia kręgowego:</b>	
a)	przy objawach poprzecznego przecięcia rdzenia z całkowitym porażeniem lub niedowładem dużego stopnia dwóch lub czterech kończyn;	90 - 100
b)	niedowład kończyn dolnych bez uszkodzenia górnej części rdzenia (kończyn górnych), umożliwiających poruszanie się za pomocą dwóch rąk;	50 - 70
c)	niedowład kończyn dolnych umożliwiających poruszanie się o jednej łasce;	20 - 40
d)	porażenie całkowite obu kończyn górnych z zanikami mięśniowymi, zaburzeniami czucia, i zmianami troficznymi bez porażenia kończyn dolnych (po wylewie śródrzeniowym);	90 - 100
e)	niewład znacznego stopnia obu kończyn górnych znacznie upośledzający czynność kończyny (po wylewie śródrzeniowym);	50 - 70
f)	niedowład nieznacznego stopnia obu kończyn górnych (po wylewie j/w);	10 - 30
g)	zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych bez niedowładów (zespół stołka końcowego);	20 - 40
h)	zaburzenia czucia, zespoły bólowe bez niedowładów - w zależności od stopnia zaburzeń;	5 - 30
95.	<b>Urazowe zespoły korzonkowe (bólów, ruchowe, czuciowe lub nieszące) - w zależności od stopnia:</b>	
a)	szyjne	1 - 20
b)	piersiowe;	1 - 10
c)	lędźwiowo-krzyżowe;	5 - 25
d)	guziczne;	1 - 5
<b>Część XI - USZKODZENIA MIĘDNICY</b>		
96.	<b>Utrwalone rozejście się spojenia łonowego lub rozerwania stawu krzyżowo-biodrowego - w zależności od stopnia przemieszczenia i zaburzeń chodu</b>	5 - 35
97.	<b>Złamanie miednicy z przerwaniem obręczy biodrowej jedno - lub wielomejscowe - w zależności od zniekształcenia i upośledzenia chodu:</b>	
a)	w odcinku przednim (kość łonowa, kulczowa);	1 - 20
b)	w odcinku przednim i tylnym (tym Malgaigne'a);	10 - 45
98.	<b>Złamanie dna panewki - w zależności od upośledzenia funkcji stawu i zmian zniekształcających:</b>	
a)	bez zwichnięcia centralnego;	5 - 20
b)	ze zwichnięciem centralnym;	20 - 40
99.	<b>Izolowane złamanie miednicy (talerz biodrowy, kolce biodrowe, guz kulczowy) - w zależności od zniekształceń i zaburzeń funkcji<sup>16</sup></b>	1 - 20
<sup>16</sup> towarzyszące uszkodzenia narządów miednicy i objawy neurologiczne ocenia się dodatkowo wg poz. dotyczących odpowiednich uszkodzeń narządów miednicy lub uszkodzeń neurologicznych		

Rodzaj uszkodzenia ciała		Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku	
<b>Część XII - USZKODZENIA KOŃCZYNY GÓRNEJ</b>			
Przy uszkodzeniach kończyn górnych u mańkutów stopień uszczerbku na zdrowiu ustala się wg zasad przewidzianych w tabeli, przyjmując dla uszkodzeń ręki prawej procenty ustalone dla ręki lewej, a dla uszkodzeń ręki lewej procenty ustalone dla ręki prawej			
<b>Część XII (A) - ŁOPATKA</b>		prawa	lewa
100.	<b>Złamanie łopatki:<sup>17</sup></b>		
a)	wygojone złamanie łopatki z nieznacznym przemieszczeniem bez większych zaburzeń funkcji kończyny;	1-5	1-5
b)	wygojone złamanie łopatki z dużym przemieszczeniem i wyraźnym upośledzeniem funkcji kończyny w zależności od stopnia zaburzeń;	5-40	1-35
c)	wygojone złamanie szyjski i panewki łopatki z dużym przykurczeniem przywiedzeniowym w stawie barkowym i dużymi zanikami mięśniowymi;	25-55	15-45
<sup>17</sup> normy poz. 100 uwzględniają również ewentualne powikłania neurologiczne.			
<b>Część XII (B) - OBOJCZYK<sup>18</sup></b>		prawy	lewy
101.	<b>Wadliwe wygojone złamanie obojczyka - w zależności od stopnia zniekształcenia i ograniczenia ruchów</b>	5-25	5-20
102.	<b>Staw rzekomy obojczyka ograniczający ruchy kończyny</b>	5-25	1-20
103.	<b>Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego - w zależności od ograniczenia ruchów, upośledzenia zdolności dźwignia i stopnia zniekształcenia</b>	1-25	1-20
104.	<b>Uszkodzenie obojczyka powikłane przewlekłym zapaleniem kości i obecnością ciała obcych ocenia się wg poz. 101-103 niniejszej tabeli, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu</b>	1-5	1-5
<sup>18</sup> przy współistniejących powikłaniach neurologicznych należy stosować ocenę wg poz. dotyczących uszkodzeń odpowiednich odcinków kończyny - w zależności od stopnia wypadnięcia funkcji.			
<b>Część XII (C) - BARK</b>		prawy	lewy
105.	<b>Przewlekłe zmiany stawu barkowego - w zależności od stopnia ograniczenia funkcji przykurczu</b>	1-30	1-25
106.	<b>Zastarzałe nie odprowadzone zwichnięcie stawu barkowego - w zależności od zakresu ruchów i ustawienia kończyny</b>	10-30	5-30
107.	<b>Nawykowe zwichnięcie barku potwierdzone zaświadczeniem lekarskim i RTG</b>	10-25	10-20
108.	<b>Staw cepowy w następstwie pourazowych ubytków kości - w zależności od zaburzeń funkcji<sup>19</sup></b>	15-40	10-35
<sup>19</sup> staw wiotki z powodu porażenia ocenia się wg norm neurologicznych			
109.	<b>Zesztywnienie stawu barkowego:</b>		
a)	w ustawieniu częściowo korzystnym (w odwiedzeniu ok. 70°, antepozycja 35° i rotacja zewnętrzna ok. 25°) w zależności od ustawienia i funkcji;	15-35	10-30
b)	w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym;	30-40	25-35
110.	<b>Bliznowaty przykurcz stawu barkowego w zależności od zaburzeń czynności stawu</b>	1-15	1-10
111.	<b>Uszkodzenie barku powikłane przewlekłym zapaleniem kości, obecnością ciała obcych, przetokami i zmianami neurologicznymi, ocenia się wg poz. 105-110 niniejszej tabeli, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu - w zależności od stopnia powikłań i upośledzenia funkcji</b>	1-35	1-25
112.	<b>Utrata kończyny w barku</b>	75	70
113.	<b>Utrata kończyny wraz z łopatką</b>	80	70
<b>Część XII (D) - RAMIĘ</b>		prawe	lewe
114.	<b>Złamanie kości ramiennej - w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji kończyny:</b>		
a)	z niewielkim przemieszczeniem i zaburzeniem osi;	1-15	1-10
b)	ze znacznym przemieszczeniem i skróceniem;	10-30	10-25
c)	złamania powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, brakiem zrostu, stawem rzekomym, ciałami obcymi i zmianami neurologicznymi;	25-55	20-50



Rodzaj uszkodzenia ciała		Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku	
115	<b>Uszkodzenia mięśni, ścięgien i ich przyczepów w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji:</b>		
a)	mięśnia dwugłowego;	1-15	1-10
b)	uszkodzenie innych mięśni ramienia;	1-20	1-15
116.	<b>Utrata kończyny w obrębie ramienia:</b>		
a)	z zachowaniem tylko 1/3 bliższej kości ramiennej;	70	65
b)	przy dłuższych kikutach;	65	60
117.	<b>Przepukliny mięśniowe ramienia</b>	3	3

**Część XII (D) - STAW ŁOKCIOWY**

prawe lewe

118.	<b>Złamanie obwodowej nasady kości ramiennej-w zależności od zaburzeń osi i ograniczenia ruchów w stawie łokciowym:</b>		
a)	bez większych przemieszczeń, zniekształceń i ograniczenia ruchomości;	1-15	1-10
b)	z dużym zniekształceniem i ze znacznym przykurczeniem;	10-30	5-25
119.	<b>Zesztywnienie stawu łokciowego:</b>		
a)	w zgięciu zbliżonym do kąta prostego i z zachowanymi ruchami obrotowymi przedramienia (75°-110°);	15-30	10-25
b)	z brakiem ruchów obrotowych;	20-35	15-30
c)	w ustawieniu wyprostowanym lub zbliżonym (160°-180°);	30-50	25-45
d)	w innych ustawieniach-zależnie od przydatności czynnościowej kończyny;	25-45	20-40
120.	<b>Przykurc w stawie łokciowym - w zależności od zakresu zgięcia, wyprostu i stopnia zachowania ruchów obrotowych przedramienia:<sup>20</sup></b>		
a)	przy niemożności zgięcia do 90°;	5-30	1-25
b)	przy możliwości zgięcia ponad kąt prosty;	1-20	1-15
	<sup>20</sup> wszelkie inne uszkodzenia w obrębie stawu łokciowego, poza w/w, należy oceniać wg poz. 118-120 niniejszej tabeli		
121	<b>Cepowy staw łokciowy - w zależności od stopnia wiotkości i stanu mięśni</b>	10-30	5-25
122.	<b>Uszkodzenie stawu łokciowego powikłane przewlekłym stanem zapalnym, przetokami, ciałami obcymi itp. ocenia się wg poz. 123-127 niniejszej tabeli, zwiększając stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku o</b>	1-5	1-5

**Część XII (F) - PRZEDRAMIĘ**

prawe lewe

123.	<b>Złamania w obrębie dalszych nasad jednej lub obu kości przedramienia, powodujące ograniczenia ruchomości nadgarstka i zniekształcenia - zależności od stopnia zaburzeń:</b>		
a)	ze zniekształceniem średniego stopnia;	1-15	1-10
b)	ze znacznym zniekształceniem, dużym ograniczeniem ruchomości i zmianami wtórnymi (troficzne, krążeniowe itp.);	10-25	5-20
124.	<b>Złamania trzonów jednej lub obu kości przedramienia - w zależności od przemieszczeń, zniekształceń i zaburzeń czynnościowych:</b>		
a)	ze zniekształceniem i zaznaczonymi zaburzeniami funkcji;	1-15	1-10
b)	ze znacznym zniekształceniem, dużym ograniczeniem ruchomości i zmianami wtórnymi (troficzne, krążeniowe itp.);	10-35	5-30
125.	<b>Staw rzekomy kości promieniowej</b>	10-30	5-25
126.	<b>Staw rzekomy kości łokciowej</b>	5-20	1-15
127.	<b>Brak zrostu, staw rzekomy obu kości przedramienia</b>	20-40	15-35
128.	<b>Uszkodzenia przedramienia powikłane przewlekłym zapaleniem kości, przetokami, obecnością ciał obcych, ubytkiem tkanki kostnej i zmianami neurologicznymi, ocenia się wg poz. 123-127 niniejszej tabeli, zwiększając stopień uszczerbku w zależności od stopnia powikłań</b>	1-15	1-15
129.	<b>Utrata kończyny w obrębie przedramienia - w zależności od charakteru kikutu i jego przydatności do oprotezowania</b>	50-65	45-60
130.	<b>Utrata przedramienia w sąsiedztwie stawu nadgarstkowego</b>	55	50

**Część XII (G) - NADGARSTEK**

prawe lewe

131.	<b>Ograniczenie ruchomości w obrębie nadgarstka w następstwie jego uszkodzeń (skręcenie, zwichnięcia, złamania kości nadgarstka, martwice aseptycznych kości) - w zależności od ustawienia, zakresu ruchów, objawów bólowych i troficznych oraz funkcji palców:</b>		
a)	ograniczenie ruchomości;	1-10	1-8
b)	ograniczenie ruchomości dużego stoopnia;	5-20	5-15

Rodzaj uszkodzenia ciała		Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku	
c)	ograniczenie ruchomości dużego stoopnia z ustawieniem ręki czynnościowo niekorzystnym;	10-30	10-25
132.	<b>Całkowite zeszywnienie w obrębie nadgarstka:</b>		
a)	w ustawieniu czynnościowo-korzystnym - w zależności od stopnia upośledzenia funkcji dłoni i palców;	10-30	5-25
b)	w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym-w zależności od stopnia funkcji dłoni i palców;	15-45	10-40
133.	<b>Uszkodzenia nadgarstka powikłane głębokimi trwałymi zmianami troficznymi, przewlekłym i ropnym zapaleniem kości nadgarstka, przetokami i zmianami neurologicznymi, ocenia się wg poz. 131-132 niniejszej tabeli, zwiększając stopień uszczerbku w zależności od stopnia powikłań</b>	1-10	1-10
134.	<b>Utrata ręki na poziomie nadgarstka</b>	55	50

**Część XIII - ŚRÓDRĘCZE I PALCE****Część XIII (A) - KCIUK**

prawy lewy

135.	<b>Złamania i zwichnięcia kciuka (pierwszej kości śródreżca i paliczków kciuka) - w zależności od ustawienia, zniekształcenia i stopnia zaburzeń funkcji kciuka:<sup>21</sup></b>		
a)	z przemieszczeniem;	1-10	1-8
b)	z dużym przemieszczeniem i zniekształceniem;	5-20	5-15
	<sup>21</sup> przy ocenie stopnia zaburzeń czynności kciuka należy brać pod uwagę przede wszystkim zdolność przeciwwstawienia i chwytu		
136.	<b>Utraty w obrębie kciuka:</b>		
a)	utrata opuszki;	1-5	1-3
b)	utrata paliczka paznokciowego;	1-10	1-8
c)	utrata paliczka paznokciowego z częścią paliczka podstawowego (do 2/3 długości paliczka);	5-15	5-10
d)	utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawowego poniżej 2/3 długości lub utrata obu paliczków bez kości śródreżca;	10-20	5-10
e)	utrata obu paliczków z kością śródreżca;	15-30	10-25
137.	<b>Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie kciuka (blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany troficzne, czuciowe itp.) powodujące:</b>		
a)	ograniczenie funkcji;	1-10	1-8
b)	znaczne ograniczenie funkcji;	5-20	5-15
c)	upośledzenie funkcji graniczące z następstwami utraty kciuka;	15-30	10-25

**Część XIII (B) - PALEC WSKAZUJĄCY**

prawy lewy

138.	<b>Utraty w obrębie palca wskazującego:</b>		
a)	utrata opuszki;	1-5	1-3
b)	utrata paliczka paznokciowego;	1-7	1-5
c)	utrata paliczka paznokciowego z 1/3 dalszą paliczka środkowego;	5-8	1-5
d)	utrata paliczka paznokciowego i środkowego powyżej 1/3;	5-12	5-10
e)	utrata trzech paliczków;	8-17	5-15
f)	utrata palca wskazującego z kością śródreżca;	15-23	10-20
139.	<b>Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palca wskazującego (blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany troficzne, czuciowe itp.) powodujące:</b>		
a)	ograniczenie funkcji - w zależności od stopnia;	1-8	1-5
b)	znaczne ograniczenie funkcji - w zależności od stopnia;	5-12	3-10
c)	bezużyteczność palca granicząca z utratą wskaźciela;	17	15

**Część XIII (C) - PALEC TRZECI, CZWARTY I PIĄTY**

prawy lewy

140.	<b>Utrata całego paliczka lub części paliczka:</b>		
a)	palca trzeciego i czwartego - za każdy paliczek;	2,5	2
b)	palca piątego - za każdy paliczek;	1	1
141.	<b>Utrata palców III-go, IV-go lub V-go z kością śródreżca</b>	10-12	5-8
142.	<b>Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palców II-go, IV-go lub V-go (blizny, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie zmiany troficzne, czuciowe itp.) powodujące:<sup>22</sup></b>		
a)	ograniczenie funkcji palca - w zależności od stopnia;	1-2	1-1,5
b)	znaczne ograniczenie funkcji palca-w zależności od stopnia;	1-4	1-3
c)	bezużyteczność palca granicząca z utratą;	5-7	3-5
	<sup>22</sup> przy uszkodzeniach obejmujących większą liczbę palców, globalna ocena musi być niższa niż całkowita utrata tych palców i odpowiadać stopniowi użyteczności ręki. Uszkodzenie obejmujące wszystkie palce z pełną utratą użyteczności ręki nie mogą przekroczyć dla ręki prawej 55% a dla ręki lewej 50%!		

Rodzaj uszkodzenia ciała	Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku
--------------------------	--

**Część XIV - USZKODZENIE KOŃCZYNY DOLNEJ**

**Część XIV (A) - BIODRO**

143.	Utrata kończyny dolnej przy wyluszczeniu jej w stawie biodrowym lub odjęcie w okolicy podkrętarzowej	70 - 85
144.	Przykurcze i ograniczenie ruchów w stawie biodrowym w następstwie uszkodzeń tkanek miękkich i w zależności od stopnia	1 - 25
145.	Zesztywnienie stawu biodrowego - w zależności od ustawienia i wtórnych zaburzeń statyki i dynamiki:	
a)	w ustawieniu czynnościowo korzystnym;	10 - 35
b)	w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym;	20 - 60
146.	Inne następstwa uszkodzeń stawu biodrowego (zwichnięć, złamań bliższej nasady kości udowej, złamań szyjki, złamań przekrętażowych i podkrętażowych, złamań krętarzy itp.) - w zależności od zakresu ruchów, przemieszczeń, skrócenia, zniekształceń oraz dolegliwości subiektywnych:	
a)	ze zmianami miernego stopnia;	1 - 20
b)	ze zmianami dużego stopnia;	15 - 40
c)	z bardzo ciężkimi zmianami miejscowymi i dolegliwościami wtórnymi (kregosłup, staw krzyżowo-biodrowy, kolano itp.);	35 - 65
147.	Przykurcze i zesztywnienia powikłane przewlekłym zapaleniem tkanki kostnej, z przetokami, ciałami obcymi itp. ocenia się wg poz. 143-146 niniejszej tabeli, zwiększając stopień uszczerbku w zależności od rozmiarów powikłań <sup>23</sup> jako wynik urazowego uszkodzenia biodra zgłaszane są często następujące zmiany chorobowe: krwiopochodne ropne zapalenie kości, gruźlica kostno-stawowa, nowotwory, martwice aseptyczne kości, biodro szpotawe dorastających i inne zniekształcenia powodujące zaburzenia statyki. Przy tego rodzaju stanach chorobowych należy szczególną uwagę zwracać na istnienie związku przyczynowego między tymi schorzeniami a wypadkiem.	1 - 15

**Część XIV (B) - UDO**

148.	Złamanie kości udowej - w zależności od zniekształceń skrócenia, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów w stawach:	
a)	z nieznacznymi zmianami i skrócenie do 4 cm;	1 - 15
b)	z miernymi zmianami i skróceniem do 6 cm;	15 - 30
c)	ze skróceniem ponad 6 cm i ciężkimi zmianami;	30 - 40
149.	Staw rzekomy lub ubytki kości udowej uniemożliwiające obciążenie kończyny - w zależności od stopnia upośledzenia funkcji, skrócenia zaburzeń wtórnych	35 - 60
150.	Uszkodzenia skóry, mięśni, ścięgien (oparzenia, przecięcia, pęknięcia podskórne, przepukliny mięśniowe itp.) - w zależności od zaburzeń funkcji itp.	1 - 20
151.	Uszkodzenia dużych naczyń, tętniaki pourazowe - w zależności od stopnia wtórnych zaburzeń troficznych	5 - 30
152.	Uszkodzenia uda powikłane przewlekłym ropnym zapaleniem kości, przetokami, ciałami obcymi, skostnieniem pozaszkieletowym i zmianami neurologicznymi ocenia się wg poz. 148-151 niniejszej tabeli, zwiększając stopień uszczerbku w zależności od rozmiarów powikłań	1 - 10
153.	Uszkodzenia uda, powikłane współistniejącym uszkodzeniem nerwu kulszowego ocenia się wg poz. 148-151 niniejszej tabeli, zwiększając uszczerbek w zależności od rozmiarów uszkodzenia nerwu <sup>24</sup>	5 - 65
154.	Utrata kończyny - zależnie od długości kikuta i przydatności jego cech do oprotezowania	50 - 70

**Część XIV (C) - KOLANO**

155.	Zesztywnienie stawu kolanowego:	
a)	w pozycji funkcjonalnie korzystnej (165°-180°);	15 - 30
b)	przy większych stopniach zgięcia lub przy wyproście stosuje się ocenę wg lit. a), zwiększając stopień uszczerbku za każde 4° odchylenia ponad granicę 165°-180°	1

Rodzaj uszkodzenia ciała	Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku
--------------------------	--

156.	Trwałe ograniczenie ruchomości stawu kolanowego w następstwie uszkodzeń samego stawu (uszkodzenia więzadłowe, torebkowe, łąkotek, kości tworzących staw kolanowy itd.) - w zależności od charakteru przykurczu i zakresu ubytku funkcji: <sup>25</sup>	
a)	utrata ruchomości w zakresie 180°-140° za każde 2° ubytku ruchu;	1
b)	utrata ruchomości w zakresie 140°-90° za każde 5° ubytku ruchu;	1
c)	utrata ruchomości w zakresie 90°-30° za każde 10° ubytku ruchu;	1
<sup>25</sup> fizjologiczny zakres ruchów przyjmuje się w granicach 30°-180°		
157.	Inne następstwa uszkodzeń kolana: skrócenie kończyny, zaburzenia osi stawu (koślawość, szpotawość, ruchomość patologiczna), dolegliwości przewlekłe zapalne, zapalenia ropne, ciała obce, przetoki itp. - w zależności od stopnia.	1 - 20
158.	Utrata kończyny na poziomie stawu kolanowego	65

**Część XIV (D) - PODUDZIE**

159.	Złamanie kości podudzia-w zależności od zniekształcenia, przemieszczenia, powikłań wtórnych, zmian troficznych i czynnościowych kończyny itp.:	
a)	ze zmianami lub skróceniami do 4 cm;	1 - 15
b)	z dużymi wtórnymi zmianami lub ze skróceniem od 4 do 6 cm;	15 - 25
c)	ze skróceniem powyżej 6 cm lub bardzo rozległymi zmianami wtórnymi i dodatkowymi powikłaniami w postaci przewlekłego zapalenia kości, przetok, zmian troficznych skóry z owrzodzeniami, stawów rzekomych, ubytków kostnych i zmian neurologicznych;	25 - 50
160.	Izolowane złamanie strzałki (oprócz kostki bocznej)	1 - 3
161.	Uszkodzenie tkanek miękkich podudzia, uszkodzenia ścięgna Achillesa i innych ścięgien - zależnie od rozległości uszkodzenia, zaburzeń czynnościowych i zniekształceń stopy	1 - 20
162.	Utrata kończyny w obrębie podudzia - w zależności od charakteru kikuta, długości, przydatności do oprotezowania i zmian wtórnych w obrębie kończyny:	
a)	przy długości kikuta do 8 cm mierząc od szpary stawowej;	60
b)	przy dłuższych kikutach;	40 - 55

**Część XIV (E) - STAWY SKOKOWE, STOPA**

163.	Ograniczenie ruchomości i zniekształcenia w stawach skokowych (w następstwie wykręcenia, zwichnięcia, złamania kości tworzących staw, zranień, ciał obcych, blizn itp.) - w zależności od ich stopnia i dolegliwości:	
a)	bez zniekształceń;	1 - 15
b)	ze zniekształceniem, upośledzeniem funkcji ruchowej i statycznej stopy;	15 - 25
c)	powikłane przewlekłym zapaleniem kości stawu, przetokami, martwicą aseptyczną, zmianami neurologicznymi itp.;	25 - 40
164.	Zesztywnienie stawu skokowego - w zależności od ustawienia stopy, zmian wtórnych i powikłań:	
a)	pod kątem zbliżonym do prostego;	5 - 20
b)	w innych ustawieniach czynnościowo niekorzystnych;	15 - 40
165.	Złamania kości piętowej lub skokowej z przemieszczeniem, zniekształceniem i innymi zmianami wtórnymi:	
a)	miernego stopnia - zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych;	1 - 15
b)	znacznego stopnia lub z powikłaniami - zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych;	10 - 30
166.	Utrata kości piętowej lub kostkowej	20 - 40
167.	Uszkodzenia kości stępu z przemieszczeniem, zniekształceniami i innymi zmianami wtórnymi:	
a)	miernego stopnia - zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych;	1 - 10
b)	znacznego stopnia lub z powikłaniami - zależnie od wielkości zaburzeń;	10 - 20
168.	Złamania kości śródstopia z przemieszczeniem, zniekształceniem stopy:	
a)	złamania I lub V kości z wyraźnym przemieszczeniem - w zależności od stopnia zaburzeń czynnościowych;	1 - 15
b)	złamania II, III i IV kości śródstopia - w zależności od stopnia zaburzeń czynnościowych;	1 - 10
c)	złamanie trzech i więcej kości śródstopia - w zależności od zaburzeń czynnościowych;	5 - 20

Tabela przyjęta Uchwałą Zarządu z dnia 26 czerwca 2008 roku.

Rodzaj uszkodzenia ciała	Procent (%) stałego lub długotrwałego uszczerbku
169. Złamania kości śródstopia powikłane zapaleniem kości, przetokami, wtórnymi zmianami troficznymi i zmianami neurologicznymi ocenia się wg poz. 168 niniejszej tabeli, zwiększając uszczerbek w zależności od stopnia powikłań	1 - 10
170. Inne uszkodzenia stopy pozostawiające zmiany bliznowe i zniekształcające - w zależności od stopnia upośledzenia czynności	1 - 15
171. Utrata stopy w całości	50
172. Utrata stopy na poziomie stawu Choparta	40
173. Utrata stopy w stawie Lisfranka	35
174. Utrata stopy w obrębie kości śródstopia - zależnie od rozległości utraty przedstopia i cech kikuta	15 - 30

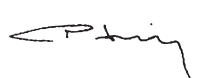
**Część XIV (F) - PALCE STOPY**

175. Utrata paliczka paznokciowego palucha	1 - 5
176. Utrata całego palucha	7
177. Utrata wraz z kością śródstopia-w zależności od rozmiaru utraty kości śródstopia	5 - 20
178. Utrata palców II-V części lub całości-za każdy palec	1 - 2
179. Utrata V palca wraz z kością śródstopia - zależnie od wielkości utraty kości śródstopia	1 - 10
180. Utrata palców II-IV z kością śródstopia - zależnie od wielkości utraty kości śródstopia, za każdy palec	1 - 5
181. Inne uszkodzenia i zniekształcenia palców - w zależności od stopnia upośledzenia funkcji	1 - 5

**Część XV - PORAŻENIE LUB NIEDOWŁADY POSZCZEGÓLNYCH NERWÓW OBWODOWYCH**

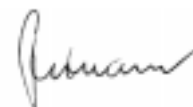
	prawy	lewy
182. Uszkodzenie częściowe i całkowite - w zależności od stopnia zaburzeń: <sup>26</sup>		
a) nerwu przeponowego poniżej jego połączenia z nerwem podobojczykowym;	5-15	5-15
b) nerwu piersiowego długiego;	5-15	5-10
c) nerwu pachowego;	15-25	10-20
d) nerwu mięśniowo-skrótnego;	10-25	5-20
e) nerwu promieniowego powyżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia;	15-45	5-35
f) nerwu promieniowego poniżej odejścia, gałązki od mięśnia trójgłowego ramienia;	10-30	5-25
g) nerwu promieniowego nad wejściem do kanału mięśnia odwracacza przedramienia;	5-25	5-15
h) nerwu promieniowego po wyjściu z kanału mięśnia odwracacza przedramienia;	5-15	1-10
i) nerwu pośrodkowego w zakresie ramienia;	10-40	5-30
j) nerwu pośrodkowego w zakresie nadgarstka;	5-25	5-15
k) nerwu łokciowego;	10-30	5-20
l) splotu barkowego części nadobojczykowej (górnej);	15-25	10-20
l) splotu barkowego części podobojczykowej (dolnej);	25-45	20-40
m) pozostałych nerwów odcinka szyjno-piersiowego;	1 - 15	
n) nerwu zasłonowego;	5 - 15	
o) nerwu udowego;	10 - 30	
p) nerwów pośladkowych (górných i dolnych);	10 - 20	
q) nerwu sromowego wspólnego;	5 - 25	
r) nerwu kulszowego przed podziałem na nerw piszczelowy i strzałkowy (normę w wysokości ponad 50% stosować tylko przy nieuleczalnych owrzodzeniach);	20 - 60	
s) nerwu piszczelowego - (normę w wysokości ponad 30% stosować tylko przy nieuleczalnych owrzodzeniach);	10 - 40	
t) nerwu strzałkowego;	10 - 20	
u) splotu lędźwiowo-krzyżowego;	40 - 70	
z) pozostałych nerwów odcinka lędźwiowo - krzyżowego;	1 - 10	
<sup>26</sup> wg poz 182 niniejszej tabeli ocenia się tylko uszkodzenia nerwów obwodowych. W przypadkach współistnienia uszkodzeń kostnych, mięśniowych i nerwowych należy stosować ocenę wg poz. dotyczących uszkodzeń kończyn górnych i dolnych.		
183. Kaulalgie potwierdzone obserwacją szpitalną - w zależności od stopnia zmian troficznych i nasilenia bólów	20 - 50	

Prezes Zarządu



Alojzy Choda

Wiceprezes Zarządu



Jürgen Reiman





**SIGNAL IDUNA** 

SIGNAL IDUNA Polska Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.  
ul. Jasna 14/16a, 00-041 Warszawa, tel. (0 22) 505 61 00  
e-mail: [info@signal-iduna.pl](mailto:info@signal-iduna.pl), [www.signal-iduna.pl](http://www.signal-iduna.pl)